

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.006.02.2022

Pan
Michał Surma
Burmistrz Miasta i Gminy Żerków
ul. Mickiewicza 5, 63-210 Żerków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/032 – Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane przez samorządy województw

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy Żerków, ul. Mickiewicza 5, 63-210 Żerków (dalej: Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Surma, Burmistrz Miasta i Gminy Żerków, od 24 października 2018 r. (dalej: Burmistrz)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonywanie dotowanych zadań i uzyskanie zakładanych rezultatów. 2. Legalność i gospodarność wykorzystania środków.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Tomasz Otworowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/41/2022 z 17 lutego 2022 r.

(akta kontroli str. 1)

---

¹ Z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina właściwie przeprowadziła i sfinansowała przebudowę byłego budynku usług oświaty na Centrum Aktywności Lokalnej. Osiągnęła przy tym cele określone w umowie na dofinansowanie robót budowlanych, obiekt objęty pracami budowlanymi służył rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych.

Gmina spełniła wszystkie warunki ubiegania się o dofinansowanie robót budowlanych, w tym m.in. udokumentowała posiadanie środków na sfinansowanie kosztów realizacji zadania w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON lub Fundusz) oraz uzyskała pozwolenie na budowę i zapewniła opracowanie niezbędnej dokumentacji technicznej. Roboty budowlane zostały wykonane w terminie wynikającym z umowy na dofinansowanie przebudowy obiektu oraz odebrane bez uwag. Gmina opłaciła wszystkie zobowiązania wynikające z przedstawionych w rozliczeniu dokumentów finansowych. Zgodnie z umową Gmina terminowo złożyła sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizowanego zadania oraz rozpoczęła działalność w zakresie rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami. Przebudowany budynek został przystosowany do potrzeb takich osób, zgodnie z założeniami projektowymi. Przyjęte rozwiązanie obsługi platformy (windy), stanowi jednak utrudnienie do samodzielnego i aktywnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1.1 Gmina, której zadaniem była rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, utworzyła⁴ wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostkę – Zakład Aktywności Zawodowej Promyk w Żerkowie w formie samorządowego zakładu budżetowego (dalej: ZAZ). Zadaniem ZAZ była rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych zaliczanych do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności poprzez działalność gospodarczą i rehabilitacyjną.

(akta kontroli str. 43-47)

Na pokrycie kosztów działania ZAZ, Gmina otrzymała środki z PFRON, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy o rehabilitacji, we wnioskowanej wysokości: 1.347,5 tys. zł w 2019 r., 1.423,7 tys. zł w 2020 r. oraz 1.745,0 tys. zł w 2021 r. Ponadto na ten cel Gmina otrzymała:

- ze środków samorządu województwa 127,1 tys. zł w 2019 r. oraz po 144,4 tys. zł w 2020 r. i 2021 r.;
- w 2020 r. grant o wartości 124,7 tys. zł w ramach projektu⁵ z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014–2020.

Wszystkie środki zostały przekazane do ZAZ nie później niż w terminie pięciu dni od dnia wpływu na rachunek Gminy. Dodatkowo w 2021 r. z budżetu Gminy przekazano ZAZ dotację w wysokości 80,0 tys. zł. Łączna wysokość przekazanych ZAZ środków wyniosła 1.474,6 tys. zł w 2019 r., 1.692,9 tys. zł w 2020 r. oraz 1.969,4 tys. zł w 2021 r.

(akta kontroli str. 6-7)

W latach 2019-2021, ze środków PFRON Gmina otrzymała także dofinansowanie robót budowlanych. W dniu 30 października 2019 r. złożyła do Samorządu

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Uchwała Rady Miejskiej Żerkowa nr VIII/59/03 z 10 grudnia 2003 r. w sprawie utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej w Żerkowie.

⁵ „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Działanie 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne Poddziałanie 7.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe oraz pozakonkursowe w zakresie epidemii COVID-19.

Województwa Wielkopolskiego wniosek o dofinansowanie przebudowy ze zmianą sposobu użytkowania byłego budynku szkoły na Centrum Aktywności Lokalnej (dalej: CAL) w Żerkowie i przystosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych. W ramach CAL w budynku zamierzano usytuować siedziby ośrodka pomocy społecznej oraz biblioteki w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu niepełnosprawnych mieszkańców Gminy. Wniosek zawierał wszystkie elementy, o których mowa w §7 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁶. Projekt zakładał wykonanie w obiekcie sali ćwiczeń do rehabilitacji osób starszych i niepełnosprawnych. Komunikację osób z niepełnosprawnościami miał zapewnić montaż windy w obiekcie. Wniosek zakładał również dostosowanie toalet, na każdym poziomie budynku, do potrzeb osób niepełnosprawnych. Termin rozpoczęcia zadania określono na 1 marca 2020 r., a zakończenia na 30 listopada 2020 r.

Przewidywany koszt przedsięwzięcia oszacowano na 1.311,6 tys. zł, z czego własne środki miały stanowić wartość 724,8 tys. zł, a pozostała kwota 586,9 tys. zł miała pochodzić z Funduszu. Do wniosku dołączono oświadczenie o zabezpieczeniu środków własnych na realizację inwestycji w uchwale budżetowej na 2020 r.⁷

Wnioskodawca złożył również oświadczenia: o braku wymagalnych zobowiązań wobec Funduszu oraz o nieotrzymaniu ze środków PFRON – w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku – dofinansowania robót budowlanych dotyczących tego obiektu. Zgodnie §5 rozporządzenia w sprawie robót budowlanych, Gmina przedstawiła akt własności nieruchomości, której wniosek dotyczył oraz pozwolenie na budowę, obejmujące przebudowę budynku szkoły wraz ze zmianą sposobu użytkowania na CAL oraz zagospodarowanie terenu⁸.

(akta kontroli str. 5, 8-176)

W toku kontroli NIK, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział w Poznaniu potwierdził, że Urząd na dzień złożenia wniosku nie posiadał zaległości z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON oraz nie toczyło się wobec tego pracodawcy postępowanie administracyjne.

(akta kontroli str. 267-269)

Działający w imieniu Samorządu Województwa Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu (dalej: ROPS), rozpatrując wniosek, zwrócił uwagę na konieczność zapewnienia dostępu do budynku dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Gmina zobowiązała się do opracowania dokumentacji technicznej i wykonania odpowiedniego podjazdu od strony głównego wejścia do przebudowywanego budynku. Ponadto, w celu usunięcia wszystkich barier zdecydowano się na wymianę posadzek we wszystkich pomieszczeniach budynku.

Umowa o dofinansowanie robót budowlanych z Gminą (dalej: Umowa) została zawarta 10 czerwca 2020 r., z terminem zakończenia robót do 30 listopada 2020 r. Wartość robót budowlanych określona została na 1.311,6 tys. zł (zgodnie z kosztorysem robót), a kwota dofinansowania zadania ze środków PFRON - na 585,0 tys. zł (44,6% wartości zadania).

(akta kontroli str. 177-193)

Roboty budowlane zostały zakończone zgodnie z terminem umownym 30 listopada 2020 r., a odebrane 10 grudnia 2020 r. W skład komisji odbiorowej wchodziłi

⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 937 (dalej: rozporządzenie w sprawie robót budowlanych).

⁷ Uchwała Rady Miejskiej Żerkowa Nr XV/99/19 z 27 grudnia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2020 rok. Uchwała została przekazana 20 stycznia 2020 r. do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu (dalej: ROPS).

⁸ Decyzja Starosty Jarocińskiego Nr 291/18 z 29 marca 2018 r.

przedstawiciele Gminy, inspektor nadzoru oraz wykonawca. Komisja potwierdziła, że roboty wykonano zgodnie ze sztuką budowlaną i przepisami obowiązującego prawa budowlanego, a jakość robót oceniono jako dobrą. Komisja nie stwierdziła usterek i nie wniosła uwag do realizacji zadania.

(akta kontroli str. 194-195)

Wykonanie zakresu robót określonych w kosztorysie powykonawczym zostało potwierdzone przez inspektora nadzoru i inwestora. Gmina uzyskała również zezwolenie Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego na eksploatację windy.

(akta kontroli str. 196-198)

Całkowita wartość robót wyniosła 1.442,4 tys. zł i była wyższa od wartości umownej o 130,8 tys. zł. Udział środków Funduszu wyniósł ostatecznie 40,56%⁹. Zwiększenie wartości robót dotyczyło konieczności wykonania podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi oraz m.in. robót dotyczących wykonania posadzek, stolarki okiennej i drzwiowej, a także instalacji sanitarnych.

(akta kontroli str. 199-224, 230)

Gmina 18 grudnia 2020 r., tj. dwa dni przed upływem umownego terminu, złożyła do ROPS sprawozdanie merytoryczne i finansowe z przyznanego dofinansowania, będącego podstawą ostatecznego rozliczenia dofinansowania. Wraz ze sprawozdaniem Gmina złożyła również oświadczenie o sprawdzeniu prawidłowości przyjętych do rozliczenia dokumentów finansowych pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz oświadczenie o opłaceniu zobowiązań wynikających z tych dokumentów.

(akta kontroli str. 229-235)

Gmina otrzymała od wykonawcy robót jedną fakturę, obejmującą całą wartość inwestycji przebudowy byłego budynku szkoły na CAL, w wysokości 1.442,4 tys. zł.

Po dokonaniu sprawdzenia i potwierdzeniu robót przez inspektora nadzoru, środki zostały przekazane w dwóch transzach na rachunek wykonawcy. Ze środków budżetu Gminy 14 grudnia 2020 r. zapłacono kwotę w wysokości 857,4 tys. zł z czego 748,8 tys. zł pochodziło z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, a 108,6 tys. zł ze środków własnych Gminy. Natomiast ze środków PFRON 16 grudnia 2020 r. wydatkowano całą kwotę 585.000,00 zł.

(akta kontroli str. 200-201, 225-228)

1.2 Zgodnie z warunkami Umowy środki PFRON zostały przekazane Gminie na wyodrębniony rachunek bankowy. Beneficjent, zgodnie z Umową, zobowiązany był do prowadzenia dokumentacji dotyczącej kosztów realizacji zadania w sposób umożliwiający ocenę wykonania zadania pod względem finansowym.

W ewidencji księgowej Gminy, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości¹⁰ wyodrębniono analityczne konta księgowe, na których ewidencjonowano koszty realizacji zadania – robót budowlanych dofinansowanych środkami PFRON. Analiza wszystkich pięciu dowodów księgowych dotyczących realizowanej inwestycji wykazała, że dowody były kompletne i zawierały dane, o których mowa w art. 21 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Poza fakturą wykonawcy o wartości 1.442,4 tys. zł, stanowiącej koszt kwalifikowalny objęty dofinansowaniem, w ramach wydatków inwestycyjnych związanych z zadaniem, ujęto również koszt opracowania dokumentacji projektowej o wartości 1,8 tys. zł, usługę

⁹ 585,0 tys. zł.

¹⁰ Zarządzenie Burmistrza Miasta i Gminy Żerków Nr 102/19 z 31 grudnia 2019 roku w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości dla Gminy Żerków i Urzędu Miasta i Gminy Żerków.

nadzoru inwestorskiego w wysokości 23,0 tys. zł, koszt badania urządzenia technicznego 0,4 tys. zł oraz zakup wkrętów i montaż tablic informacyjnych na przebudowanym budynku o wartości 0,05 tys. zł. Łączna suma poniesionych wydatków na wydzielonym koncie dla realizacji zadania wyniosła 1.468,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 239-250)

Gmina nie realizowała innych zadań dofinansowanych ze środków PFRON, analogicznych do projektu przebudowy obiektu byłej szkoły na CAL.

(akta kontroli str. 239, 268-269)

1.3 Zgodnie z Umową, Gmina poinformowała ROPS 17 maja 2021 r. (tj. w sześciomiesięcznym terminie od dnia zakończenia robót) o rozpoczęciu działalności w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w CAL.

(akta kontroli str. 235)

Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK oględziny przebudowanego obiektu potwierdziły wykonanie zasadniczych robót budowlanych. W budynku zlokalizowano siedziby Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żerkowie oraz Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Żerków. W budynku zastosowano drzwi o szerokości w świetle 0,9 m, a główne ciągi komunikacyjne nie posiadały przeszkód utrudniających poruszanie osób z niepełnosprawnościami. Na każdej kondygnacji znajdowała się toaleta dla osób z niepełnosprawnościami wyposażona w muszlę ustępową, barieryki wspomagające oraz umywalkę. W głównych ciągach komunikacyjnych budynku nawierzchnia podłóg wykonana była z płytek kwarcytowych, sałek z materiału pcv, a łazienek z gresu nieutrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 254-264)

Budynek został wyposażony w windę – podnośnik pionowy. Wymiary kabiny windy wynosiły 1,4 m x 1,1 m a szerokość drzwi 0,9 m. Przyciski panelu sterującego podświetlane były na niebiesko i posiadały oznaczenia w alfabecie Braille'a. W windzie nie został zainstalowany system informacji głosowej oraz winda nie sygnalizowała dźwiękiem wjazdu i zjazdu. Transport windą wymagał stałego przyciskania przycisku wybranego piętra. Jak wyjaśnił Burmistrz *wyposażenie platformy w sygnalizację dźwiękową oraz informację głosową w obowiązującym stanie prawnym w Polsce nie jest obligatoryjne*. Ponadto, Burmistrz wyjaśnił: *osoby z niepełnosprawnościami, korzystają z platformy wyłącznie przy wsparciu pracowników budynku*.

(akta kontroli str. 254-264, 266)

Wokół budynku nawierzchnie wykonane zostały z fazowanej betonowej kostki brukowej. Do głównego wejścia do budynku prowadził podjazd o szerokości 120 cm o nawierzchni z granitowej płyty chodnikowej. Burmistrz wyjaśnił, że nie ma *formalnego stosowania kostki bezfazowej*. *Wykonana nawierzchnia z betonowej kostki brukowej fazowanej nie wpływała znacząco na komfort poruszania się po ciągach komunikacyjnych*.

(akta kontroli str. 254-264, 266)

Sala rehabilitacji, wyposażona m.in. w maty, piłki oraz sprzęt fitness znajdowała się na drugim piętrze. Kierownik Referatu Promocji i Rozwoju Urzędu wyjaśniła: *docelowym miejscem zorganizowania miejsca rehabilitacji ma być sala na parterze*. *Obecnie, z uwagi na panujący w kraju stan pandemii wirusa SARS-CoV-2, na parterze zorganizowano punkt szczepień powszechnych a ww. sala została zaadaptowana na poczekalnię osób oczekujących na szczepienie oraz przebywających na obserwacji po szczepieniu*. *Po likwidacji punktu szczepień sala zostanie wyposażona w drabinki oraz kolejny sprzęt rehabilitacyjny*. Wskazała, że: *zajęcia rehabilitacyjne w 2021 r.*

odbywały się 4 godziny w miesiącu, a w okresie styczeń – luty 2022 r. ich wymiar został zmniejszony do 2 godzin, z uwagi na wzrost zachorowań oraz mniejsze zainteresowanie osób niepełnosprawnych spowodowane, w ocenie Kierownik Referatu, obawami przed zarażeniem. Zajęcia prowadził wykwalifikowany fizjoterapeuta. Z uwagi na reżim sanitarny w zajęciach uczestniczyło nie więcej niż 10 osób.

(akta kontroli str. 252, 254-264)

ROPS w Poznaniu 20 lipca 2021 r. przeprowadził kontrolę realizacji umowy dotyczącej dofinansowania przebudowanego obiektu. Kontrola potwierdziła prowadzenie przez Gminę działalności w zakresie rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami. Stwierdzono, że inwestycja przyczyniła się również do zwiększenia standardów bezpieczeństwa i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami do rehabilitacji społecznej w tym m.in. usług edukacyjnych i kulturalnych świadczonych przez bibliotekę. W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 236-238)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, NIK nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Poznań, 16 maja 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Tomasz Otworowski
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Karolina Wirszyc – Sitkowska
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis

